

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОСТУПАЛЬНО-ВИСХІДНОГО РОЗВИТКУ НАСТУПНОСТІ НАВЧАННЯ Й ВИХОВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ КОМПЕТЕНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ

в умовах сільської школи

*Педагогіка
школи*

УДК 37.018.15:[37.

У статті проаналізовано шляхи забезпечення поступально-висхідного розвитку, наступності навчання й виховання всебічно розвиненої компетентної особистості в умовах навчально-виховного комплексу сільської школи.

Ключові слова: допрофільна освіта, дошкільна освіта, загальнорозвивальна освіта, здібності учнів, компетентність, особистість, профільна освіта, природні здібності, сільська школа.

**Олена
МАКСИМЧУК**

Директор
Берездівського НВК
Славутського району
Хмельницької області,
відмінник освіти
України,
старший учитель

Сільська школа є центром культурного життя села, гарантом його стабільного розвитку. Гарна школа – наочне свідчення добробуту і соціального благополуччя суспільства, місцевої влади, міцності селянської родини. Загальновизнано те, що система освіти моделює майбутнє суспільства.

Результатом навчально-виховного процесу в школі є навички, знання, ціннісні орієнтири, а відтак – соціокультурні характеристики середовища, у якому вони живуть. Тому сільську школу

слід розглядати не просто як освітній заклад, а як системний фактор розвитку і стабільності села.

Саме таким навчальним закладом на Славутчині є Берездівський навчально-виховний комплекс «Дошкільний навчальний заклад – школа І–ІІІ ступенів», який у 2015 р. святкував своє **150-річчя**. За цей час навчальний заклад пройшов шлях від парафіяльної школи до державної, від однокласної до десятикласної, від школи до навчально-ви-

ховного комплексу, у якому сьогодні забезпечується зміст навчання й виховання через дошкільну, допрофільну, профільну, загальнорозвивальну освіту, що вписується в контекст сільського способу життя.

Головною метою навчально-виховного комплексу є задоволення потреб громадян щодо нагляду, догляду, оздоровлення, виховання та навчання дітей, здобуття повної загальної середньої освіти, профільного навчання, створення соціально-економічних, організаційних, педагогічних умов для всебічного розвитку особистості, реалізація природних, інтелектуальних здібностей дітей, розвиток їхніх талантів.

Відповідно до Програми розвитку Берездівського НВК на 2015–2020 рр. та Програми виховної роботи закладу «Сходинки до успіху», розробленої на основі Державної програми «Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» забезпечується поступально-висхідний розвиток особистості в умовах НВК за чотирима сходинками з такими девізами: «Нашому роду нема переводу», «Люби і знай свій рідний край», «Праця звеличу людину», «Дивись, не забудь – людиною будь» (див. схему 1). Образ випускника дошкільного навчального закладу, початкової школи, базової школи та випускника старшої школи – головний цільовий орієн-

тир навчально-виховної роботи з учнями на шляху до успіху (див. схеми 2, 3, 4, 5).

Зігріті батьківською любов'ю маленькі дошкільняки потрапляють у теплі руки педагогів, щоб з їх допомогою, звісно ж при підтримці батьків, через 14 років із маленьких та смішних перетворитися у красивих і гордих, з розвиненим інтелектом, відповідальних, здатних самостійно мислити і висловлювати думки, гідні патріотів свого села і держави.

Дошкільна освіта – перша сходинка розвитку особистості дитини в навчально-виховному комплексі, її девіз – «Нашому роду – нема переводу».

У дошкільному закладі навчаються діти від 3 до 6 років. Увагу педагогів-вихователів спрямовано на головні лінії розвитку фізичного, психічного та морально-духовного здоров'я, особистісних цінностей як своєрідного внутрішнього стрижня, ціннісної етичної орієнтації з формування навичок практичного життя, емоційної сприйнятливості та сприяння розвитку індивідуальності дитини. Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку здійснюється у процесі різноманітної діяльності (ігрової – провідної для дітей дошкільного віку, рухової, природничої, предметної, образотворчої, музичної, театральної, літературної, сенсорно-пізнавальної та математичної, мовленнєвої, соціокультурної).

Схема 1

Схема 2

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

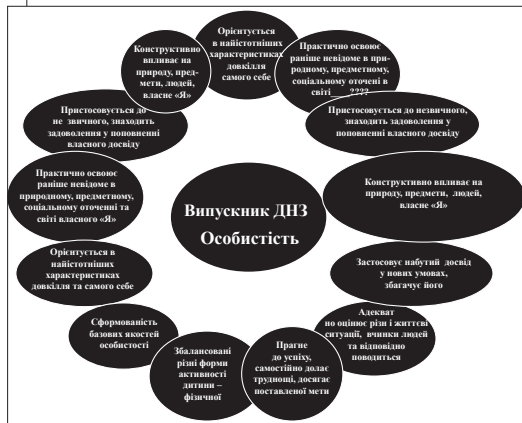

Схема 3

МОДЕЛЬ УЧНЯ-ВИПУСКНИКА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Схема 4

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА БАЗОВОЇ ШКОЛИ

НВК спрямовує зусилля батьків, педагогів, психолога та соціального педагога на розвиток творчого потенціалу дитини, що має свої особливості у дошкільному віці, своєчасну підтримку досягнень, індивідуальної своєрідності, неповторного життєвого шляху дитини, забезпечення психолого-педагогічного супроводу дитини у дошкільні роки.

Діти в дошкільному навчальному закладі навчаються в молодшій, середній і старшій групах за програмами «Дошкілля України». У закладі створено розвивальні середовища, де діти знаходять себе, розкривають свої здібності, таланти під час навчальних занять. Вихователі використовують різні методи, технології, форми роботи для того, щоб зацікавити дітей, зробити їх веселими та щасливими. Під час ранкової музичної зарядки діти «заряджаються» енергією радості, із задоволенням ідуть у садочок, де зустрічаються часто на різних заходах, заняттях зі своїми друзями, учнями 1-4 класів, під час колективних творчих справ із батьками та вчителями. Тут вони знайомляться зі своїми майбутніми вчителями, вчать у своїх старших братиків і сестричок. Робота закладу має на меті виховання у дітей любові до родини, рідного краю (див. схему 6). НВК долучається до цікавих проєктів, колективних творчих справ, які є особливо важливими для дітей дошкільного віку («Рід, родина, сім'я і я», «Пізнай родину – пізнаєш дитину», «Моя сім'я, а в ній я»).

Початкова школа – друга сходинка розвитку дитини, її девіз «Люби і знай свій рідний край». Початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток. Пріоритетними в початкових класах є виховні, загальнонавчальні та розвивальні напрями роботи. Педагоги 1-4 класів забезпечують наступність розвитку дітей дошкільного віку відповідно до програми, затверджені для початкових класів, завдяки спільним засіданням методичних об'єднань учителів початкових класів, вихователів дошкільного навчального закладу, малих педрад,

консиліумів за участю психолога, соціального педагога, медсестри навчально-виховного комплексу.

Участь у конкурсах, малих олімпіадах, спартакиадах, розвивально-пізнавальних іграх, дитячих шоу та в пошуковій діяльності (МАН) розвиває в учнів самостійність, уміння й бажання вчитися. Завдяки студіям «Сходинки до інформатики», «Юний художник», «Шахи», лінгвістичним (з польської та англійської мов), хореографічному та хоровому гурткам учні стають переможцями інтелектуальних ігор, турнірів на рівні села, району. Діяльність учителів 1-4 класів орієнтовна на те, щоб виховати патріотичні почуття в учнів до рідної землі, Батьківщини, допомогти дитині стати успішною. На цьому етапі розвитку розробляються проекти «стежками рідного села» (див. схему 10, 11 та додаток 3 – у врізах на с. 24-25). Під постійним контролем адміністрації забезпечується налагодження співпраці між педагогами та дитячими колективами початкової та основної школи.

Основна школа – третя сходинка розвитку особистості дитини, її девіз – «Праця звеличує людину». У 5-7 класах (школа самоствердження) запроваджується початкова допрофільна підготовка (інформатика, українська мова, факультативи, курси за вибором «Я вибираю професію» (7 клас) тощо). У 8-9 класах (школа вибору) запроваджується допрофільна підготовка (інформатика, українська мова, іноземна мова, технології, курси за вибором). Визначитися з напрямом учням допомагає психолог, його діагностичні дослідження.

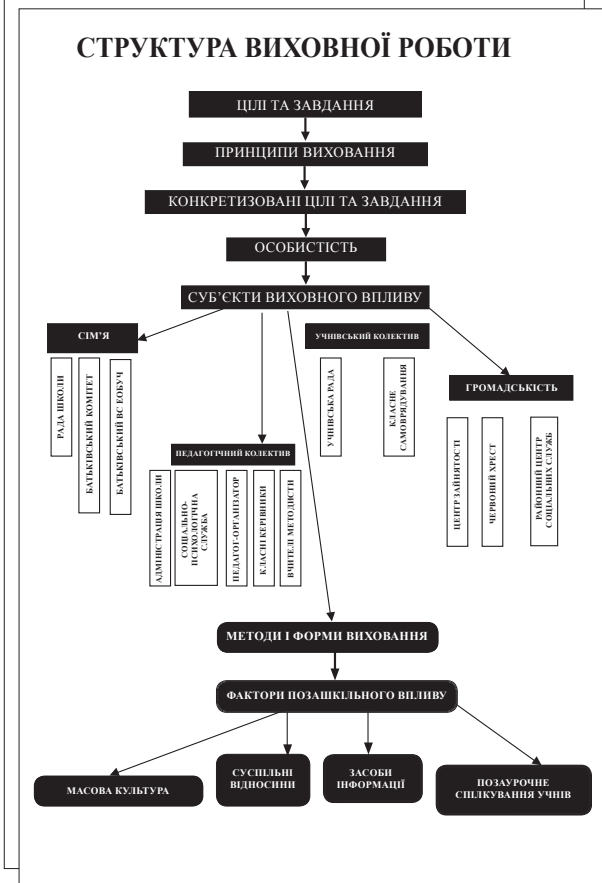
Педагоги, які забезпечують допрофільну підготовку, дають не тільки знання, а й виховують бажання працювати, формують переконання, що праця – це шлях до успіху.

Учні за роки здобуття базової середньої освіти набувають ключових

Схема 5

Схема 6

Директор школи, ліцею, гімназії № 3-4 2017

Схема 7

КУРСИ ЗА ВИБОРОМ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

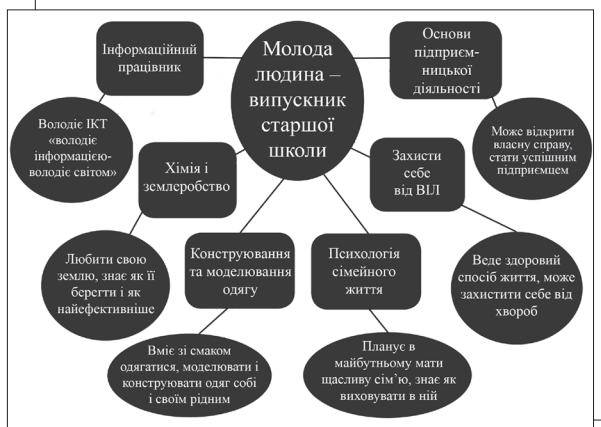
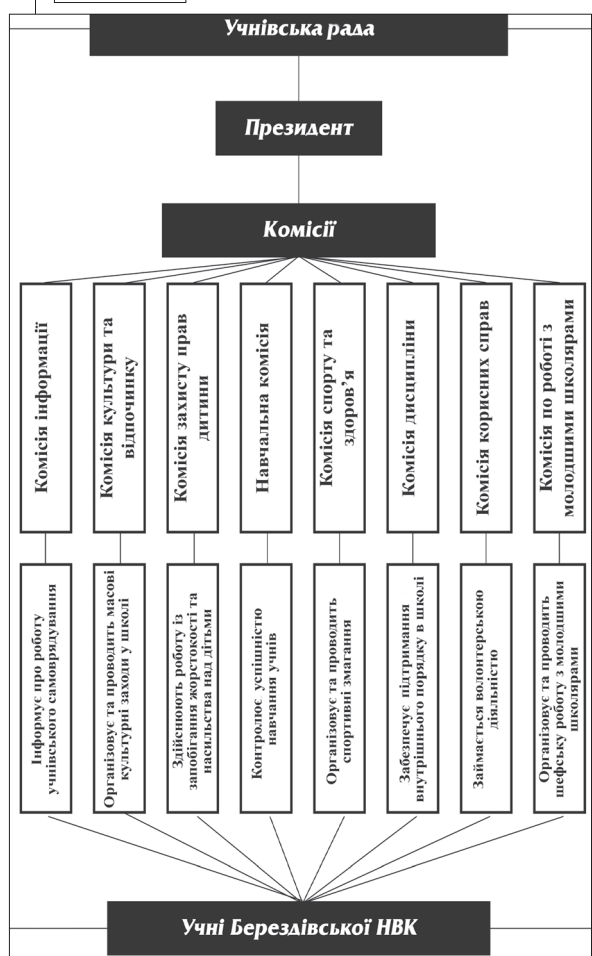

Схема 8

компетентностей: предметних, комунікативних, громадянських, здоров'язберігаючих, інформаційно-комунікаційних, соціальних, трудових.

Старша школа – четверта сходинка розвитку особистості, її девіз – «Дивись, не забудь – людиною будь». Навчання в старшій школі здійснюється за такими профілями: технологічний (пояснюється потребами сільськогосподарського регіону), інформаційно-технологічний (вимога інформаційного суспільства), філологічний, математичний.

Результативність профільного навчання залежить від правильності вибору профілю навчання, що відповідає здібностям учня.

Для виявлення здібностей до професій пропонуємо учням анкети, тести, інші психологічні дослідження. Для учнів сусідніх шкіл організуємо «Дні відкритих дверей», розповідаємо про можливості реалізувати свої здібності, плани, показуємо класи, матеріальну, технічну, методичну базу того чи іншого профілю. Варіативну складову розподіляємо відповідно до вибору учнів (див. схему 7). Випускники навчально-виховного комплексу реалізують себе, беручи участь у науково-дослідній роботі, різних конкурсах, турнірах, змаганнях, через учнівське самоврядування (проект «*Всі ми різні, всі ми рівні*» (див. схему 8).

Основний метод реалізації теми досвіду «*Поступально-висхідний розвиток особистості в умовах НВК*» – ефективно застосування інноваційних педагогічних технологій, різних методик, інтерактивних форм. Однією з технологій є ІКТ, адже навчально-виховний комплекс – це пілотний заклад з їх впровадження. На сьогодні в навчально-виховному комплексі кількість комп'ютерів відповідає співвідношенню 9 учнів на один комп'ютер (259 учнів – 30 комп'ютерів). Педагогічні працівники підвищили свій рівень кваліфікації для роботи із комп'ютерною технікою за програмою «Intel. Навчання для майбутнього» (28 учителів),

«Microsoft. Партнерство у навчанні» (18 учителів), «Курс з цифрових технологій» (11 учителів), освоїли курс «Учителі в online» (18 учителів). Педагогічні працівники широко використовують у своїй діяльності ІКТ, електронні посібники, програми для перевірки знань, мультимедійні засоби.

Учителі отримали сертифікати регіональних тренерів із навчальних програм, створюють власні інтернет-сторінки, сайти, виборюють нагороди в різних конкурсах з впровадження ІКТ, олімпіадах. У проєкті «Березове диво» (керівник **С. В. Опанасюк**) працює близько 90 учнів (додаток 1, див. вріз).

У навчально-виховному комплексі працює 35 педагогів. До локальної мережі приєднано комп'ютери директора, заступників, секретаря і два комп'ютерних кабінети, зареєстровані в державних програмах «Відкритий світ», «Щоденник-ua». На базі закладу проводяться обласні й районні семінари керівників навчальних закладів. У двох комп'ютерних класах учні мають змогу вивчати поглиблено інформатику та інші предмети, проводити виховні години з використанням ІКТ.

Розвиваючи в учнів моральні, патріотичні, трудові якості, перевагу віддаємо фізичному, духовному й психічному вдосконаленню особистості. Берездівський навчально-виховний комплекс уже десятий рік працює як школа сприяння здоров'ю, адже:

– школа розміщується на території села, де є амбулаторія сімейної медицини, пункт швидкої допомоги, у штаті навчального закладу є медпрацівник, що уможливорює постійний контроль за фізичним здоров'ям кожної дитини;

– наявність у штаті школи практичного психолога дає змогу педагогам знати психологічні особливості кожного учня і враховувати

Додаток 1

ПРОЕКТ «BIRCHEN MIRACLE» (КЕРІВНИК С. В. ОПАНАСЮК)

Проєкт «Birchen Miracle» започатковано в січні 2006 р.

ГОЛОВНА МЕТА цього проєкту – вдосконалити знання та навички учнів з історії та англійської мови, розвивати пізнавальні інтереси до вивчення інформатики, географії, історії, української, англійської, польської та російської мов, інших предметів шкільного курсу, залучати учнів до пошукової роботи, сприяти розвитку самостійності, виробленню позитивних мотивів навчальної діяльності, розвивати готовність до практичного застосування здобутих знань, виховувати любов до рідної землі та почуття патріотизму.

Актуальність проєкту полягає в широкому використанні ефективних навчальних методик, у тому числі інноваційних технологій, що є одним із пріоритетів сучасної освіти.

ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ:

- організація діяльності гуртків «Інтелектуали», «Дослідники», «Переклад», «Юнкор», «Фотокор», «Історія», «Інтернет» для учнів Берездівського НВК;
- висвітлення інформації про с. Берездів, Берездівський НВК та діяльність проєкту в мережі інтернет і ЗМІ;
- підготовка та проведення інтелектуальних конкурсів різного рівня (шкільних, районних, обласних);
- створення та постійне оновлення веб-сайтів (berezdiv.at.ua, birches.at.ua, teachers.at.ua), веб-сторінок (birchenmiracle.narod.ru, vk.com/birchenmiracle);
- участь у конкурсах, олімпіадах, змаганнях та турнірах.

На сайтах проєкту зареєстровано понад **6000** користувачів. Кількість переглядів сторінок сайтів – більш ніж **1040000**.

Веб-сайт berezdiv.at.ua є базою для проведення інтелектуальних інтернет-конкурсів.

Керівник проєкту став переможцем III Міжнародного фестивалю педагогічних інновацій у м. Черкаси (20–21.10.2011 р.) у номінації «Інновації в організації навчально-виховного процесу в дошкільному, загальноосвітньому та позашкільному навчальному закладах». Керівник нашого проєкту отримав сертифікат учасника VIII всеукраїнського конкурсу «Учитель-новатор» у 2011 р., був нагороджений сертифікатом учасника педагогічного марафону «Інновації. Світ навчання» та Всеукраїнського семінару-тренінгу «Формування готовності педагогічних працівників до впровадження здоров'язберезувальних технологій у коло суб'єктів навчально-виховного процесу» в 2013 р.

22–23.09.2016 р. відбувся VIII Міжнародний фестиваль педагогічних інновацій у м. Черкаси, **С. В. Опанасюк** також став одним із переможців фестивалю.

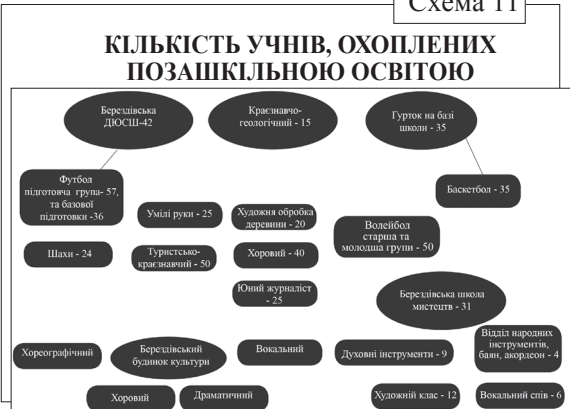
Схема 9

Схема 10

Схема 11

їх під час проведення уроків та у виховній роботі (див. схему 9);

– школа має потужну матеріальну базу для занять з фізичної культури: спортивна зала, спортивні майданчики; учні займаються в спортивних секціях при навчально-виховному комплексі, а також в ДЮСШ Берездівської об'єднаної територіальної громади;

– висока кваліфікація педагогічних працівників школи, науково-методичне та матеріальне забезпечення навчально-виховного процесу дають право і можливість щоденно формувати позитивну мотивацію учнів до здорового способу життя, здійснювати превентивне виховання, практично використовувати нові дослідження психолого-педагогічної науки, забезпечувати високу результативність навчальної праці.

Навчально-виховний комплекс, гуртки, школа мистецтв, ДЮСШ, амбулаторія сімейної медицини, будинок культури, бібліотеки Берездівської об'єднаної територіальної громади допомагають забезпечити розвиток усебічних обдарувань і затратків дітей різного віку (див. схему 10 та 11).

Ефективною є музейна педагогіка. У НВК з 02.10.1991 р. функціонує геологічний музей, який має 1585 експонатів, його керівник – заслужений учитель України А. Д. Горанський (нині на пенсії). У 1993 р. музею присвоєно звання народного, а в 2004 р. – зразково-го. На базі музею працює районна секція МАН, учні навчально-виховного комплексу займають призові місця на районних та обласних рівнях. Науково-дослідницький архів налічує більш як 30 наукових робіт. Музей відвідує багато шанованих гостей. У закладі проводиться підготовча робота із створення музею «Хай святиться ім'я твоє» та музею історії школи (див. додаток 2, див. вріз).

РОБОТА НАРОДНОГО ГЕОЛОГІЧНОГО МУЗЕЮ (керівник – заслужений учитель України А. Д. Горанський)

Музей, який був відкритий на підставі рішення педагогічної ради № 16 від 2 жовтня 1991 р., діє і протягом останніх років збагатився багатьма експонатами. Це шліфи агатів і сердоліків з Чукотського мису Шмідта, які подарував музею голова Славутської ради репресованих і реабілітованих Леонід Отовчиць; кристали димчастого кварцу з крапленьями окису заліза зі священної гори Хариф, на якій Мойсей отримав Божі Заповіді, скам'яніла форамініфера з Голгофи, надані музею Василем Піголем, який був на той час головою батьківського комітету навчально-виховного комплексу.

Поповнилась колекція слюди. Збільшилась колекція діоритових сокир, кремнієвих наконечників, амулетів та інших виробів з кременю первісної людини.

Значно збагатилась колекція гірських порід та мінералів Хмельниччини.

За інвентарною книгою кількість експонатів основного фонду становить *1580 одиниць*.

Умови зберігання експонатів відповідають нормам.

Охороняється музей охоронцем навчально-виховного комплексу.

Протягом останніх трьох років проведено 93 екскурсії, 7 конференцій, 11 масових заходів.

При музеї працює геологічний гурток, члени якого проводять екскурсії в музеї, займаються геологічними дослідженнями рідного краю, пишуть наукові роботи, які захищають у МАН, долучаються до ексспедицій «Краса і біль України» та «Сто чудес України», виступають на наукових конференціях тощо.

Так, у 2007 р. наукова робота члена гуртка Сідлецького Василя «Глауконіти Хмельниччини», написанням якої керував А. Д. Горанський, перемогла у другому (районному) турі конкурсу-захисту учнівських наукових робіт МАН і зайняла третє місце в третьому (обласному) турі, а робота цього ж учня «Сердолік України» зайняла перше місце в районному та четверте – в обласному турі в 2008 р. Учень Белінський Анатолій займався дослідженнями долини річки Корчик. Його робота

також перемогла в районному турі і була представлена на обласному етапі конкурсу МАН. Наукова робота «Особливості залягання та використання нерудних корисних копалин Хмельниччини» Прилуцької Богдани була захищена на обласний заочний конкурс МАН юних істориків та географів.

Продовжується дослідження виходу кристалічних структур по долині річки Корчик та інші геологічні проблеми рідного краю.

Серед масових заходів слід виділити польові дослідження долини річки Корчик та виходів кристалічних порід поблизу сіл Печиводи, Кутки, Тростянець, Мухарів.

Проведено конкурси знавців геології рідного краю.

Виготовлено картосхему долини річки Корчик.

Відбулися змістовні зустрічі з учнями та громадськістю прибережних сіл, на яких роз'яснювалися екологічні засади спілкування людини та природи.

Створено великий фотоілюстративний та електронний матеріал про природу півночі Хмельницької області.

Уся робота музею здійснюється в науково-дослідницькому та природоохоронному напрямі.

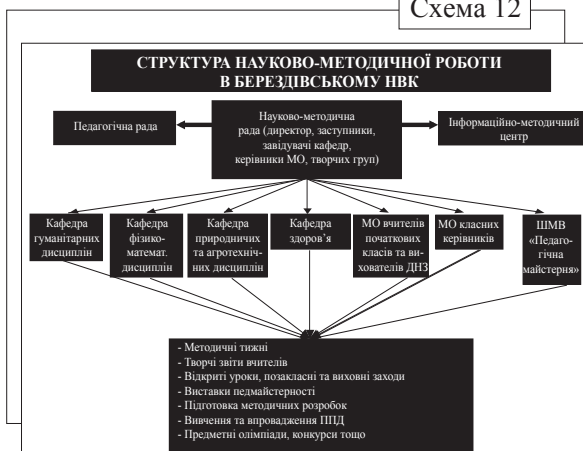
Завідувач музею заслужений учитель України А. Д. Горанський розробив низку методичних посібників, зокрема, «Методика проведення практичних робіт з геології в школі», «Методика вивчення нерудних корисних копалин Хмельницької області» та ін.

За матеріалами однієї з екскурсій на північ Хмельниччини створено фільм.

24 грудня 2009 р. в Національному музеї літератури України відбувся Всеукраїнський конкурс на кращий громадський музей. У конкурсі взяли участь 1000 громадських музеїв зі всієї України. До числа переможців від Славутського району увійшов і Народний геологічний музей Берездівського навчально-виховного комплексу.

Нині музеєм керує учениця А. Д. Горанського, учитель географії Берездівського НВК Л. В. Поварчук, яка очолює і красназнавчий гурток на базі музею.

Схема 12

РОЗДІЛ 1. МОЄ СЕЛО ВІВЧАЮ – ВЖЕ БАГАТО ВУЛИЦЬ ЗНАЮ

На території нашої сільської ради розміщується 5 населених пунктів, назва кожного з яких має своє походження. Так, назва села Берездів має кілька версій походження. За однією з них, назва населеного пункту походить від двох слів – «березове диво», що для спрощеної вимови поступово змінювалося у вимові «берездів». За іншою – село раніше називалося «берестів», що походить від слова «берест» (так називали у давнину берези). Через століття назва дещо змінилась (літера «т» змінилась на схожу за звучанням літеру «д»), і до нас дійшов трансформований варіант цього слова. Обидві версії мають спільне в тому, що ґрунтуються на слові «береза». І справді, у селі можна побачити чимало струнких берізок.

Назва села Селічів походить від старослов'янського вислову «се личі». Це може свідчити про те, що у давнину цей населений пункт славився майстрами з виробництва личів (вид взуття).

Назва села Модестівка походить від імені засновника цього населеного пункту – пана Модеста.

Назва села Зубівщина походить від слова «зуби», що свідчить про те, що в давнину в цій місцевості жили майстри, які виробляли борони для використання в сільському господарстві – розпушуванні землі.

Назва хутора Михайлівка походить від засновника цього населеного пункту – Михайла, який першим оселився на цих землях.

Багато цікавого можна дізнатися із назви вулиць. Так, офіційна назва центральної вулиці села – вулиця Островського – свідчить про те, що в нашому селі певний час проживав відомий радянський письменник Микола Островський. Неофіційна назва частини цієї вулиці – Красилів – походить від «татариння» – зілля, яким на Зелені свята прикрашають люди свої оселі, і яке переважно росте лише на цій вулиці села. Отже, це похідна назва від слів «красивий», «прикрашати».

Офіційна назва вулиці Шевченка свідчить про велику повагу до поета не лише у нашому селі, а й по всій Україні. Адже така вулиця є чи не в кожному населеному пункті України. Неофіційно вулицю поділено на дві частини – «довгу» та «колошву». Перша назва утворилась через те, що ця частина вулиці простягається на 2,2 км, друга – є частиною вулиці, яка за формою схожа на холошу від штанів.

Багато вулиць села також названо на честь визначних діячів культури та політики – Лесі Українки, Суворова, Леніна, Гагаріна та ін.

Назви вулиць можуть розповісти і про той час, у який їх називали. Більшість вулиць села названо у радянський період – Першотравнева, Жовтнева, Комсомольська, Радянська тощо.

За назвами вулиць можна також визначити місцевість, у якій вони розміщені, зокрема, Польова, Зелена, Паркова, Набережна та ін.

Крім того, є ще народні топоніми, походження яких потребує більш ретельного лінгвістичного дослідження (Юрдіка, Карельська та ін.).

Додаток 3 ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ УЧНІВ 3 КЛАСУ «СТЕЖКАМИ РІДНОГО СЕЛА»

Керівник проекту:
КУЛІКОВСЬКА Олена

Володимирівна,
учитель початкових класів,
старший учитель.

Вступ

Для того, щоб мати майбутнє, слід знати своє минуле. Минуле нашого народу вивчатимемо на уроках історії України. Ми вирішили дослідити походження звичних для нашого вуха назв вулиць, річок, населених пунктів.

Мета: поглибити знання учнів про історію свого краю, про назви вулиць, річок, селищ Берездівської сільської ради, виховати національну свідомість, патріотичні почуття.

Завдання:

- дослідити походження назв вулиць, річок, селищ Берездівської сільської ради;
- виховувати в учнів почуття гордості за своє село, повагу до батьків, людей, які в ньому мешкають, інтерес до традицій свого народу;
- акцентувати увагу учасників проекту на екологічному стані села;
- розвивати спостережливість, мовленнєву активність, бажання та вміння висловлювати свої відчуття.

Учасники проекту: педагогічний і учнівський колектив 4 класу.

Тип проекту: інформаційно-дослідницький.

Актуальність. Розбудова України як суверенної держави ставить перед школою відповідальне і складне завдання – виховати високодуховне, національно свідоме підрастаюче покоління, патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів національно-патріотичних

традицій. Почуття патріотизму – підґрунтя духовного життя кожної людини, її прагнення до волі та процвітання своєї країни. Патріотизм є однією із найважливіших складових національного світогляду і поведінки людини у її ставленні до рідного краю, до інших націй і народностей. Збереження історико-культурних традицій народу, знання героїчного минулого – це основа патріотичного виховання учнівської молоді.

Тривалість проекту: 3 тижні

Зміст діяльності:

I тиждень – «Моє село вивчаю – вже багато вулиць знаю»;

II тиждень – «Природа – окраса рідного краю»;

III тиждень – «Цікава Берездівщина».

РОЗДІЛ 2. ПРИРОДА – ОКРАСА РІДНОГО КРАЮ

На території Берездівської сільської ради є три річки та велика кількість струмків, меліоративних каналів.

Найбільшою річкою, що протікає через село, є річка Корчик. Існує кілька версій походження назви річки. За однією з них, річку назвали так тому, що вона бере свій початок від невеликого корча. За іншою – її назвали так через велику кількість корчів, що є на дні річки. Ще одна версія походження назви свідчить про те, що річка бере свій початок від населеного пункту Кірчик у Шепетівському районі Хмельницької області. Разом з тим виникає питання про першочерговість виникнення назви: що було першим – назва села чи річки? Адже здебільшого населений пункт називають на честь річки, а не навпаки.

У різних місцях частини річки місцеві жителі називають по-різному: «Кут» (через велике півколо, що огинає русло річки), «Жаба» (через повільну течію та мілководдя, у цьому місці багато жаб), «Мар'янівка» (розміщується за

Срібним дзвоником музика лине,
Звуки ніжно сплітаються в спів.
Щось від дива є, щось від берізки –
Берездів... Берездів... Берездів...

городом колишнього жителя села Мар'яна Отовчиця, найпопулярніше місце для купання в селі), «Став» (через дамбу, що стримує течію) та ін.

Іншою, колись повноводною, а в наш час, скоріше за все, меліоративним каналом, є річка Січанка, – притока річки Корчик. Річка бере свій початок у лісі Січ. Обидві назви взаємопов'язані та походять від назви річки, де була битва козаків та польського війська під час Визвольної війни. За легендою, вода у цій річці була червоною від крові загиблих під час битви козаків і поляків.

Ще однією річкою на території нашого села є річка Лопатянка. Старші люди розповідають про те, що ця річка колись була потічком, але місцевий пан, який управляв селом, побудував на місці впадання цього потічка в річку Корчик свій

маєток і наказав розширити цей потічок. Селяни викопали лопатами широкий рівчак, і з того часу цей потічок став називатись річкою Лопатянкою. Існує також легенда про те, що дочка цього пана через нерозділене кохання втопилась у цій річці. І з того часу це місце стало проклятим. Там постійно трапляються аварії, навіть дехто говорить про те, що бачив привид цієї панянки над водою опівночі.

РОЗДІЛ 3. ЦІКАВА БЕРЕЗДІВЩИНА

Місцевість навколо нашого села рівнинна, але є місцеві назви окремих місць. Про походження деяких з них навіть ніхто не замислюється. Назва передається від покоління до покоління. Наприклад, ніхто із старших людей не може пояснити, чому горб на одному з берегів річки Корчик поблизу вулиці Гагаріна села Берездів називають «Кемпа».

Однією з найбільш показових назв місцевості в нашому селі є назва місцевості в центрі села на березі річки Корчик – «Острів». Походження цієї назви може здатись незрозумілим. Адже так називають горб, на якому хаотично побудовано близько 20 осель та молокопереробне підприємство. Так, з одного боку, – річка, але чому острів? Виявляється, що у давнину ця місцевість справді була островом, на якому побудували дерев'яну фортецю. Річка в той час була більш повноводною і з усіх боків оточувала цю місцевість.

Навіть і в наш час, якщо добре придивитись, можна побачити обриси цього острова. Адже з півночі та заходу цю місцевість оточує річка Корчик, зі сходу – три маленьких озерця, з півдня – невеличкий канал.

Найкраще це видно під час весняних повеней, коли єдиною дорогою до села для жителів, які там мешкають, залишається лише дорога до молокопереробного підприємства (колишня дорога до вхідної брами фортеці).

На розвиток здібностей школярів спрямовані Програми «Обдарована дитина», «Учнівське самоврядування», дитячо-юнацьке об'єднання «Ольвія», система науково-методичної роботи, система виховної роботи. Розроблено також психоло-

Тихо вітер колише листя,
Ллється в серце пташиний спів:
Це найкраще на світі місце –
Берездів... Берездів... Берездів...

го-педагогічний і науково-методичний супровід навчального процесу, створено комплексно-цільову програму розвитку навчально-виховного комплексу на 2015–2020 рр. з метою психолого-педагогічної адаптації дошкільнят до навчання в школі. Для забезпечення послідовності в навчанні та вихованні дитини діє спільний проект вихователів дитячого садка та МО початкових класів «Материнка», працює клуб родинної педагогіки «Берегиня» (спільні батьківські збори, конференції, консультативний пункт, відкриті уроки і заняття для батьків дитячого садка та школи) 3 них:

- *учитель вищої категорії* – 26
- *учитель I категорії* – 2
- *учитель II категорії* – 4
- *спеціаліст* – 6
- *старший учитель* – 6
- *вихователь-методист* – 1
- *відмінник освіти України* – 3
- *нагороджений районною премією ім. Д. З. Глюцицького* – 5.

Реалізація завдань – результат роботи високопрофесійних педагогічних кадрів (заслужений учитель України, старші вчителі, відмінники освіти України, лауреати районної педагогічної премії, учителі-новатори), завдяки потужній матеріальній базі та науково-методичному забезпеченню (див. схему 12).

Протягом останніх п'яти років учні та вчителі Берездівського НВК досягли таких результатів: золоті медалі «**За особливі успіхи у навчанні**» отримали 7 дітей, срібну медаль «За успіхи у навчанні» – 4, свідоцтво про базову загальну середню освіту з відзнакою – 16. Серед вихованців – переможці обласних і районних олімпіад МАН. Багато учнів мають спортивні досягнення як на обласному, так і на всеукраїнському рівні. Так, 21–26 травня 2013 р. у м. Коломия у Всеукраїнських змаганнях «Діти – олімпійська надія України» команда дівчат Берездівського НВК виборола третє місце (керівник В. В. Савченко).

У Міжнародних конкурсах та інтелектуальних іграх 17 учасників отримали **Золоті сертифікати**.

90 % випускників навчаються у вищих та інших навчальних закладах. Реалізують себе і ті, які залишаються в рідному селі. **3 року в рік збільшується кількість випускників, які повертаються на Берездівщину.**

ВИСНОВКИ

Автори проекту планують продовжувати роботу щодо дослідження цієї теми шляхом опитування місцевих жителів, вивчення нових назв на території Берездівської сільської ради.

Матеріали дослідження в подальшому можуть використовуватися на уроках історії України під час вивчення тем «Історія рідного краю», уроках природознавства, географії, предмета «Я і Україна» та в підготовці виступів на наукових конференціях.

Елена Максимчук

Обеспечение поступательно-восходящего развития преемственности обучения и воспитания, всесторонне развитой компетентной личности в условиях сельской школы

В статье проанализированы пути поступательно-восходящего развития, преемственности обучения и воспитания всесторонне развитой компетентной личности в условиях учебно-воспитательного комплекса сельской школы.

Ключевые слова: допрофильное образование, дошкольное образование, общеразвивающее образование, способности учеников, компетентность, личность, профильное образование, природные способности, сельская школа.

Olena Maksymchuk

Providing a progressive ascending to develop continuity of education fully developed competent personality conditions of under rural school

The article treats the issue of steadily-rising development, succession training and education of a comprehensively developed competent personality under the conditions of a teaching and educational complex rural school.

Keywords: pre-profile education, preschool education, all-round education, student's, competence, personality, professional education, natural abilities, rural school.